

UTVECKLING OCH ANVÄNDNING AV INDEX

En vitbok/guide med allt du behöver
veta inför utveckling samt val av index.

Innehållsförteckning

Om guiden	3
Vad är index och varför använder man det?	4
Att tänka på vid utveckling av index	5
Att tänka på när man beställer index	7
Checklista!	9
Perspetivo har slutordet	10
Kontakt	11

Om vitboken/guiden

Index för exempelvis frågor gällande social hållbarhet har blivit ett efterfrågat verktyg inom flera branscher, särskilt inom fastighetsbranschen men även många andra. Denna typen av index kan vara ett kraftfullt instrument för att mäta och följa upp sociala hållbarhetsfaktorer, men deras effektivitet hänger på att de utvecklas med rätt noggrannhet och tillförlitlighet.

Det finns många exempel på index som saknar den nödvändiga stabiliteten och istället blir så kallade "vanity index" – de ser bra ut på papper men bidrar inte med verkligt användbara insikter. Målet bör istället vara att skapa "actionable index", det vill säga agerbart index som istället blir ett verktyg som leder till konkreta förbättringar och välgrundade beslut.

I denna vitbok/guide finner du det du behöver att på ett enkelt sätt förstå vad som ligger bakom ett kvalitetsindex och vad du ska tänka på när du väljer vilket index du ska använda för att säkerställa tillförlitligt underlag inför vidare arbete med exempelvis social hållbarhet/CSRD.

Kort om Perspetivo

Perspetivo är en SaaS-plattform som levererar representativ data genom digitala paneler som speglar Nordens mångfald och perspektiv", inklusive de grupper som anses svåra att nå i undersökningssammanhang. Perspetivo ger sina användare tillgång till den mest tillförlitliga datat i Norden, oavsett om det gäller marknads-, opinions- eller samhällsundersökningar.

Perspetivos användare består främst av beslutsfattare inom fastighetsbranschen, bank och försäkring, konsumentvarumärken, media samt kommuner och myndigheter.

Vad är index?

Ett index är ett sammanställt mått eller värde som skapas genom att kombinera flera datapunkter eller variabler för att mäta något övergripande. Det kan användas inom olika områden, till exempel ekonomi, social hållbarhet eller miljö, för att spåra förändringar eller trender över tid.

Varför väljer man att använda index?

Förenklar komplex information:

Index gör det enklare att sammanfatta stora mängder data i ett enda mått. Detta gör det lättare att förstå förändringar, särskilt när man hanterar många olika faktorer samtidigt.

Jämförelse över tid:

Index används ofta för att jämföra ett värde över tid, till exempel hur ett lands ekonomi utvecklas, eller hur levnadsvillkor förändras i olika regioner.

Beslutsstöd:

Många organisationer och företag använder index som verktyg för att fatta bättre beslut. Till exempel kan ett hållbarhetsindex visa hur väl ett företag uppfyller sina hållbarhetsmål och därmed ge insikter om var förbättringar behövs.

Överblick och tydlighet:

Index ger en snabb och enkel översikt över komplexa fenomen, vilket gör det lättare för företag, forskare eller regeringar att dra slutsatser.

Möjlighet att spåra framsteg:

Genom att använda index kan man se hur olika faktorer utvecklas, vilket kan vara avgörande för att följa upp mål och prestationer.

Jämförelser:

Ett index gör det möjligt att jämföra länder, företag, branscher, eller andra enheter på ett mer rättvist och standardiserat sätt, eftersom olika datapunkter sammanfattas till ett enda värde.

Sammanfattningsvis vill man ha index för att de upplevs förenkla komplex data och gör det lättare att skapa jämförelser över tid.

Att tänka på vid utveckling av index

För att bygga ett tillförlitligt och användbart index krävs flera kritiska steg, från datakvalitet till metodval. Detta kapitel belyser de viktigaste aspekterna att tänka på när man utvecklar ett index, inklusive val av indikatorer, viktningsmetoder och hur man undviker bias. Genom att förstå dessa nyckelmoment kan man skapa ett index som inte bara är pålitligt och giltigt utan också relevant i olika kontexter. Kapitlet tar även upp de fallgropar som kan uppstå, såsom brist på transparens eller hantering av extremvärden, och hur dessa kan underminera indexets trovärdighet och användbarhet.

1. Datakvalitet

Inkonsekvent eller ofullständig, icke representativ data kan minska tillförlitligheten hos indexet.

Om datat som används för att skapa indexet varierar i kvalitet eller inte speglar demografin/verkligheten, blir indexet svagt och opålitligt. Detta kan leda till "bias" och ett index som inte korrekt representerar det som ska undersökas.

Om man väljer fel indikatorer eller variabler kan det påverka indexets giltighet. De indikatorer som väljs måste korrekt spegla det som ska undersökas. Om irrelevanta eller svaga indikatorer väljs, kan indexet ge en felaktig bild och därmed leda till missvisande slutsatser.

Med andra ord - det gäller att ställa rätt frågor på rätt sätt för att få fram rätt indikator.

2. Val av indikatorer

Beslut om huruvida datapunkter eller parametrar ska viktas är avgörande. Om viktningen baseras på felaktiga antaganden riskerar indexet att antingen över- eller underbetona vissa aspekter.

Viktning innebär att man ger vissa respondenter, målgrupper eller datapunkter högre vikt för att balansera underrepresentation i undersökningen eller datamaterialet. Syftet är att skapa en jämvikt mellan grupper man har mer respektive mindre data om. Matematiskt sett fungerar detta, men i praktiken innebär det att ett litet antal respondenter får representera en stor grupp, vilket sänker datats tillförlitlighet. Perspetivo använder inte viktning eftersom plattformens underlag är representativt för alla grupper.

3.

Viktning

4.

Känslighet för extremvärden

Index kan vara känsliga för outliers eller extremvärden i datat, vilket kan påverka indexets slutliga värde oproportionerligt. Om outliers inte hanteras på rätt sätt kan det snedvrider indexet och ge en felaktig bild.

Representativ data hjälper till att minska effekten av outliers genom att säkerställa att datan är balanserad och återspeglar hela populationen, vilket gör att extrema värden inte påverkar indexet oproportionerligt mycket.

Föreställ dig att varje fråga i en undersökning har en viss konfidensgrad. Om ett index bygger på 10 datapunkter/parametrar finns risken att felmarginalen ökar.

Du ska med andra ord inte ha många datapunkter i ditt index. Hellre fler index än datapunkter. Här är det viktigt att kompensera med att ha rätt och väldigt relevanta parametrar kopplat till verkliga behov .

5.

Antalet datapunkter

Att tänka på när man beställer index

När man väljer en leverantör av undersökningstjänster eller utvecklare av index är det avgörande att säkerställa att de metoder och processer som används håller hög standard och ger tillförlitliga resultat. Detta kapitel ger vägledning i vilka faktorer man bör tänka på för att undvika fallgropar och säkerställa att leverantören kan leverera index som är både robusta och användbara. Genom att följa dessa rekommendationer kan du säkerställa att det index som utvecklas är tillförlitligt, transparent och anpassat efter organisationens behov, vilket är avgörande för att kunna fatta välgrundade beslut baserade på korrekt data.

1. Val av indikatorer

Kontrollera att leverantören väljer relevanta indikatorer för att bygga sitt index. Indikatorerna bör noga spegla de specifika målen och målgrupper för indexet, och inte vara för breda eller irrelevanta.

- Fråga: Hur säkerställer ni att de indikatorer ni använder är relevanta och speglar det ni vill mäta?

2. Datakvalitet och datainsamling

Leverantören bör använda representativ data av hög kvalitet från trovärdiga källor och ha transparenta metoder för datainsamling. Det är viktigt att undersöka om de har tillgång till uppdaterad och korrekt data som är relevant för indexet.

- Fråga: Vilka källor använder ni för datainsamling, och hur säkerställer ni att datat är representativ och tillförlitlig?

3. Indexets hållbarhet över tid

Bra index bör kunna anpassas efter förändrade behov eller specifika krav. Fråga om leverantören kan modifiera sina index så att de bättre speglar dina specifika mål eller förändringar över tid. För vad händer när en datapunkt i indexet inte längre är relevant?

- Fråga: Hur anpassningsbara är era index? Kan de spegla våra specifika behov med tiden? Är indexet hållbart?

4. Representativitet och agerbarhet

Effektivt index börjar med representativ data. Indexet måste spegla en representativ bild av målgruppen eller det fenomen som undersöks. Fråga hur leverantören säkerställer att deras data är representativ och att indexet kan generaliseras över olika demografier och regioner.

Fråga: Hur säkerställer ni att ert index är representativt och kan användas i olika kontext och för olika målgrupper?

5. Uppföljning och vidareutveckling

Leverantören bör erbjuda stöd för kontinuerlig uppföljning av indexet, särskilt om förutsättningarna förändras eller om nya data blir tillgängliga.

- Fråga: Erbjuder ni uppföljning och möjligheten att uppdatera indexet när nya data finns tillgängliga?

Checklista!

- Definiera syftet: Säkerställ att både du och leverantören är överens om vad indexet ska mäta och varför det behövs.
- Val av indikatorer: Kontrollera att indikatorerna som används är relevanta för målet och baseras på tillförlitlig data.
- Transparens i metodik: Be leverantören förklara och dokumentera hur data samlas in, analyseras och viktas i indexet.
- Datakvalitet och källor: Säkerställ att data kommer från trovärdiga och uppdaterade källor som är anpassade efter indexets syfte.
- Representativitet: Se till att datan som används är representativ för den population eller det fenomen som undersöks.
- Viktning av variabler: Sker det viktning? I så fall vill du veta varför, vilka grupper som är underrepresenterade samt hur det påverkar tillförlitligheten i indexet? Behovet av viktning innebär brist i dataunderlaget.
- Jämförbarhet över tid: Indexet bör vara utformat för att kunna användas för jämförelser över tid och visa tydliga trender.
- Transparens i rapportering: Leverantören bör kunna förklara resultaten tydligt och visa hur slutsatserna har dragits från datat.
- Antalet frågor/datapunkter: Ha koll på antalet frågor/datapunkter som ingår i indexet. Ju fler datapunkter desto mindre tillförlitligt blir indexet.
- Efterlevnad av regler: Kontrollera att leverantören följer relevanta lagar och riktlinjer för dataskydd, såsom GDPR.

Perspetivo har slutordet

Denna guide har genomgått de viktigaste stegen och övervägandena för att effektivt utveckla och implementera ett index. Vi har lyft fram hur rätt val av indikatorer, datakvalitet och transparens är avgörande för att skapa ett tillförlitligt och användbart verktyg i form av ett index. Genom att säkerställa att dessa faktorer beaktas kan indexet inte bara förenkla komplex data, utan också ge värdefulla insikter som leder till bättre beslutsfattande.

Det är också viktigt att komma ihåg att man inte alltid behöver ett index. Ofta kan man uppnå bättre resultat genom att fokusera på riktigt bra och representativ data. När data insamlas på ett sätt som inkluderar alla demografiska grupper, inklusive de som ofta är underrepresenterade i undersökningar och analyser, blir datat mer komplett och agerbart. Genom att få in perspektiv och data från dessa grupper kan man direkt få värdefulla insikter som möjliggör konkreta åtgärder, utan att behöva lägga lika mycket tid på att utveckla komplexa index.

"Det är också viktigt att komma ihåg att man inte alltid behöver ett index."

Detta blir särskilt tydligt när index inte har till syfte att enbart jämföra sig med andra aktörer i samma bransch, som inom fastighetssektorn. I sådana fall kan fokus på specifik och detaljerad data vara både mer effektivt och handlingskraftigt.

Avslutningsvis, genom att noggrant överväga om ett index är rätt verktyg för ert ändamål och samtidigt säkerställa att datat som samlas in är representativ, kan ni effektivisera processen och fatta välgrundade beslut som leder till verkliga förbättringar.

Suzan Hourieh Lindberg,
Medgrundare & vd Perspetivo

Vill även du ha tillgång till tillförlitlig och representativ data?

Kontakt

Perspetivo AB

Jakobsbergsgatan 24

111 41 Stockholm

www.perspetivo.com

hello@perspetivo.com

Perspetivo

@Perspetivo